

Sygn. akt I C 406/15

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Bożena Chłopecka**

Protokolant: protokolant sądowy Katarzyna Stosio

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. N.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o rentę

w przedmiocie wniosku powódki o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

1. udzielić zabezpieczenia roszczenia powódki o zmianę wysokości renty z tytułu zwiększonych potrzeb w ten sposób, że podwyższyć na czas trwania postępowania rentę zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 lipca 2005 r. sygn. akt XXVI C 1153/05 z kwoty 726 zł do kwoty 1 282 zł (jeden tysiąc dwieście osiemdziesiąt dwa złote) miesięcznie płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca z góry wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 1 października 2018 r.;
2. udzielić zabezpieczenia roszczenia powódki o rentę z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość w ten sposób, że zobowiązać pozwanego (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. do uiszczania na rzecz powódki A. N. kwoty po 3 430 zł (trzy tysiące czterysta trzydzieści złotych) miesięcznie płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca z góry wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 1 października 2018 r.;
3. oddalić wniosek o udzielenie zabezpieczenia w pozostałym zakresie.

SSO Bożena Chłopecka

Sygn. akt I C 406/15

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 22 października 2018 r. (data stempla pocztowego k. 792) powódka A. N. wniosła o udzielenie zabezpieczenia:

- roszczenia o rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w ten sposób, że nakazać pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W., aby uiszczał na rzecz powódki przez czas trwania procesu kwotę 1 700,00 zł miesięcznie z góry do 10-go dnia miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności, poczynając od dnia 1 października 2018 r.

- roszczenia o rentę z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość w ten sposób, że nakazać pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W., aby uiszczał na rzecz powódki przez czas trwania procesu kwotę 4 430,00 zł miesięcznie z góry do 10-go dnia miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności, poczynając od dnia 1 października 2018 r.

(wniosek o udzielenie zabezpieczenia k. 781-790).

Pozwany (...) S.A. wniósł o oddalenie wniosku o zabezpieczenie (k.803-806).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 stycznia 1995 r. miał miejsce wypadek samochodowy, w wyniku którego powódka doznała ciężkich obrażeń ciała – m.in. urazu wielonarządowego, stłuczenia mózgu, złamania obojczyka prawego, złamania obu gałęzi żuchwy, złamania obu kości podudzia prawego, urazu oczodołu prawego. Prawomocnym wyrokiem z dnia 11 lipca 2005 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie sygn. akt XXVII C 1153/05 zasądził od pozwanego (...) S.A. na rzecz powódki zadośćuczynienie, odszkodowanie, a także rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 726 zł miesięcznie (pkt I ppkt 5 wyroku) oraz ustalił odpowiedzialność (...) S.A. za szkody mogące powstać w przyszłości. W dniu wyrokowania powódka od kilku miesięcy była absolwentką studiów i szukała pracy. Wymagała systematycznych kontroli lekarskich i rehabilitacji, której koszty ustalono na 600 zł miesięcznie (wyrok z uzasadnieniem k. 505-506v i k. 558-597 akt XXVI C 1153/05).

Powódka do dnia dzisiejszego odczuwa skutki wypadku, zarówno fizycznie jak i psychicznie. Nie ma przeciwskażeń do pracy w wyuczonym zawodzie, jakkolwiek problemy neurologiczne oraz z narządem wzroku powodują, że konieczne jest ograniczanie przez nią liczby godzin pracy. Powódka wymaga okresowej rehabilitacji w ramach ambulatoryjnych wizyt na kończynę górną i dolną prawą i kręgosłup w wymiarze 2-3 turnusów po 10 sesji oraz 1 raz w roku jeden turnus na oddziale dziennym lub sanatorium - refundowanym przez NFZ. Przy czym jest zasadne korzystanie z rehabilitacji prywatnej 2 razy w roku. Koszt jednego turnusu to ok. 600 zł na jedną część ciała. Powódka regularnie korzysta z rehabilitacji, która poprawia jej stan (opinia biegłego okulisty k. 447-453; opinia biegłego rehabilitanta k. 389-420; opinia uzupełniająca k. 466-472; zeznania świadka M. N. k. 364-366; zeznania powódki k. 809-810).

Powódka z powodu urazu prawego oka ponosi miesięcznie wydatki na leki w kwocie 100 zł. Wskazane są regularne wizyty u okulisty – co kilka miesięcy - których koszt mieści się między 150-200 zł za wizytę oraz raz w roku badanie pola widzenia i (...). Ich koszt to min. 120 zł i 80 zł (k. 768-772). Konieczny jest także zakup soczewek i płynu – 61 zł miesięcznie (opinia biegłego okulisty k. 447-453; opinia uzupełniająca k. 500-501).

Stan neurologiczny powódki nie zmienił się od 2001/2002 roku. W wyniku wypadku cierpi jednak na zaburzenia czucia, uszkodzenie nerwu okoloruchowego prawego, a w zakresie neuropsychologicznym na zaburzenia pamięci, koncentracji, nastroju, adaptacyjne, bóle przewlekłe. Objawy neurologiczne nie będące objawami neuropsychologicznymi nie wpływają na wykonywanie pracy przez powódkę. Występuje jednak potrzeba terapii zaburzeń poznawczych, mowy i języka (opinia biegłego neurologa k. 512-527).

Powódka przyjmuje regularnie leki oraz preparaty uspokajające i nasenne przepisane jej przez lekarza neurologa: B., N. – 53,96 zł, K. – 19,99 zł, O. z melatoniną 19,99 zł. Łącznie powódka przeznacza na leki miesięcznie ok. 90-100 zł (faktury k. 763-766, zalecenie lekarza neurologa k. 767).

U powódki jest wskazana rehabilitacja mowy, przy czym wystarczą spotkania konsultacyjne raz w miesiącu, a w pozostałym czasie powódka może wykonywać samodzielnie ćwiczenia w domu. Stawka za terapię mieści się w granicach 50-100 zł. Powódka bierze udział w zajęciach warsztatu głosu ponosząc koszt za jedno zajęcie rzędu 100-150 zł (faktura k. 41; faktura VAT z 17.10.2018 k. 791; opinia biegłego logopedy k. 553-559; opinie uzupełniające k. 597 i k. 637).

W wyniku doznanego w wypadku urazu mózgu powódka ma deficyty z pamięcią, wskazana jest terapia poznawcza i psychoterapia. Powódka odbywa psychoterapię – spotkania raz w tygodniu, cena jednego spotkania to 130 zł.

Wskazane są także konsultacje z neuropsychologiem – raz do roku – których koszt to ok. 380 zł (opinia biegłego neuropsychologa k. 608-616; opinie uzupełniające k. 650-655 i k. 670; faktury k. 727-751).

Powódka obecnie ma 42 lata, dwójkę dzieci. Ma orzeczony lekki stopień niepełnosprawności. Ukończyła studia wyższe na kierunku psychologia i pracuje jako psycholog na 1/2 etatu w Poradni P.-Pedagogicznej z wynagrodzeniem 1570,93 zł miesięcznie. Z powodu większej męczliwości, problemów z koncentracją i pamięcią oraz bólu nie jest w stanie podjąć zatrudnienia na pełen etat. Problemy te utrudniają także dalsze doskonalenie zawodowe. Wyklucza to możliwość dalszego rozwoju zawodowego i wpływa na możliwości zarobkowe powódki. Opóźniło to także uzyskanie przez nią tytułu nauczyciela mianowanego. Większość osób o takim samym wykształceniu jak powódka oprócz pracy w poradniach prowadzi dodatkową działalność, uzyskując miesięcznie dochody rzędu 5 000 zł miesięcznie (orzeczenie k. 697-698; dyplom k. 53; zeznania powódki k. 809-810; zaświadczenie k. 776; zeznania świadka K. K. k. 362-364; zeznania świadka A. B. k. 376-378; zeznania podatkowe k. 116-123).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd strony lub uczestnicy mogą żądać udzielenia zabezpieczenia. Dla uzyskania zabezpieczenia wymagane jest uprawdopodobnienie roszczenia oraz istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, tzn. wykazania, iż brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c.)

Wyjątkiem od powyższej ogólnej zasady jest art. 753¹ k.p.c. w zw. z art. 753 k.p.c. i art. 753¹ § 3 k.p.c., zgodnie z którym wystarczającą podstawą zabezpieczenia w sprawach o rentę jest jedynie uprawdopodobnienie istnienia roszczenia. Nie jest natomiast wymagane uprawdopodobnienie interesu prawnego.

Uprawdopodobnienie roszczenia w postępowaniu zabezpieczającym oznacza zaś, że uprawniony powinien przedstawić i należycie uzasadnić twierdzenia, które stanowią podstawę dochodzonego roszczenia. Uprawdopodobnienie dotyczy przy tym dwóch aspektów. Odnosi się ono do okoliczności faktycznych, na których opiera się roszczenie i które powinny być prawdopodobne w świetle dowodów przedstawionych przez uprawnionego, jak i do podstawy prawnej roszczenia, która powinna być również prawdopodobna (tak: Komentarz do art. 753¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.64.43.296), [w:] D. Zawistowski, Postępowanie zabezpieczające. Komentarz. Wybór orzeczeń, Oficyna, 2007).

W niniejszej sprawie powódka dochodziła dwóch roszczeń – zmiany wysokości renty z tytułu zwiększonych potrzeb oraz przyznania jej renty z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość.

W ocenie Sądu powódka uczyniła zadość wymogowi uprawdopodobnienia roszczenia o zmianę renty z tytułu zwiększonych potrzeb. Zgodnie z art. 907 § 2 k.c. każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. Ocena czy nastąpiła zmiana stosunków, uzasadniająca żądanie modyfikacji wysokości lub czasu trwania renty, wymaga porównania stanu faktycznego ustalonego w chwili orzekania o zasądzeniu renty lub w dacie zawarcia ugody (sądowej lub pozasądowej) w tym przedmiocie oraz stanu z chwili, której dotyczy żądanie zmiany. O zmianie można bowiem mówić jedynie wówczas, gdy nastąpiła ona po wydaniu wyroku zasądającego rentę lub po zawarciu umowy w tym przedmiocie. Jak wskazuje się w orzecznictwie ustalenie wysokości renty i czasu trwania obowiązku jej uiszczania nie jest objęte materialną prawomocnością wyroków i na podstawie art. 907 § 2 k.c. może być zmienione, o ile jest to uzasadnione wskutek zmiany stosunków (por. wyr. SN z 10.4.2014 r., II PK 191/13, Legalis; wyr. SN z 17.4.1975 r., III PR 30/75, Legalis). Stosowanie art. 907 § 2 k.c. nie może przy tym prowadzić do poprawiania nieprawidłowości (błędów) prawomocnego orzeczenia ani ugody ustalającej wysokość lub czas trwania renty (por. wyr. SN z 30.1.1976 r., III PR 151/75, Legalis; wyr. SN z 20.3.1973 r., II PR 36/73, Legalis).

Wysokość renty dla powódki z tytułu zwiększonych potrzeb została zaś ustalona w wyroku z dnia 11 lipca 2005 r. na kwotę 726 zł. Ustalono wówczas, że skutkiem wypadku jest trwały uszczerbek na zdrowiu powódki, a powódka wymaga

i będzie wymagać systematycznych kontroli i badań lekarskich, rehabilitacji, przyjmowania leków, opieki psychologa. Nie uwzględniono natomiast roszczenia o rentę z tytułu utraconych dochodów, gdyż powódka nie pracowała wówczas zarobkowo, dopiero ukończyła studia i szukała pracy.

Już na wstępie podkreślenia wymaga, że przyznanie renty na zwiększone potrzeby na podstawie art. 444 § 2 k.c. (a także zmiana jej wysokości na podstawie art. 907 § 2 k.c.) nie jest uzależnione od wykazania, że powód faktycznie poniósł w zakresie objętym żądaniem określone koszty z tego tytułu. Roszczenie o rentę w razie zwiększenia się potrzeb jest niezależne od zdolności do pracy poszkodowanego i od sposobu wydatkowania świadczeń uzyskanych z tego tytułu. Poszkodowany nie jest więc zobowiązany do udowodnienia poniesionych wydatków i może dochodzić roszczenia także wówczas, jeżeli dysponuje wystarczającymi środkami z innych tytułów lub opiekę nad nim sprawują osoby (np. najbliżsi), niedomagające się w zamian żadnej finansowej rekompensaty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 1969 r., sygn. akt I PR 28/69, Lex; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1976 r., sygn. akt IV CR 50/76, LEX Sąd podziela w tym zakresie pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1976 r. (sygn. akt IV CR 50/76, Lex), że przyznanie renty z tytułu zwiększonych potrzeb na podstawie art. 444 § 2 k.c. nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany te potrzeby faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki, gdyż do przyznania renty z tego tytułu wystarcza samo istnienie zwiększonych potrzeb jako następstwa czynu niedozwolonego. Natomiast niezaprzeczalnie podstawą przyznania renty z tego tytułu jest konieczność ponoszenia stałych wydatków (tak A. S., Odszkodowanie za szkodę majątkową, B. 1998, s. 152).

W ocenie Sądu roszczenie powódki o podwyższenie renty zostało przez nią uprawdopodobnione w dostatecznym stopniu, chociaż nie w wysokości wskazanej we wniosku o zabezpieczenie. Z zebranego materiału dowodowego wynika, że w stanie zdrowia oraz funkcjonowania powódki nastąpiła zmiana okoliczności uzasadniająca podwyższenie świadczenia rentowego.

W zakresie wskazanych przez powódkę kosztów rehabilitacji – 400 zł miesięcznie - Sąd uznał za uprawdopodobnione 300 zł. Jak bowiem wynika z opinii biegłego rehabilitanta powódka wymaga okresowej rehabilitacji w ramach ambulatoryjnych na kończynę górną i dolną prawą i kręgosłup (czyli 3 części ciała) 2/3 turnusy po 10 sesji. Jednocześnie 2 razy do roku może skorzystać z rehabilitacji komercyjnie (k. 468) oraz jeden raz w roku z turnusu na oddziale dziennym lub sanatorium (refundowanym przez NFZ). Koszt jednego turnusu to średnio 600 zł na jedną część ciała, czyli uwzględniając, iż powódka wymaga rehabilitacji na 3 części ciała, koszt ten wynosi 1800 zł. W ocenie Sądu na uwzględnienie jako uprawdopodobnione zasługują koszty dwóch odpłatnych turnusów w roku, czyli $1800 \text{ zł} \times 2 \text{ turnusy} / 12 \text{ miesięcy} = 300 \text{ zł}$ miesięcznie. Jednocześnie nie można uznać, aby poszkodowana była zobligowana do korzystania wyłącznie z rehabilitacji oferowanej w ramach NFZ. Świadczenie należne poszkodowanemu może obejmować koszty leczenia w prywatnej placówce, nawet jeśli podobne zabiegi oferowane są przez NFZ. Poszkodowany ma bowiem prawo do usunięcia skutków zdarzenia szkodzącego w dogodnym dla siebie czasie i w jak najlepszych warunkach. Mając powyższe na uwadze, za uzasadnione uznano koszty prywatnej rehabilitacji w wymiarze dwóch turnusów rocznie. W pozostałym zakresie powódka może korzystać z bezpłatnych świadczeń w ramach publicznej służby zdrowia.

Co do kosztów związanych z narządem wzroku Sąd uznał je za uprawdopodobnione do kwoty 230 zł. Składają się na nią koszty leków – 100 zł, wizyty lekarskie 4 razy w roku - 58 zł, raz w roku badanie pola widzenia (120 zł) i (...) (80 zł) – 17 zł/msc i 61 zł za soczewki. Konieczność ponoszenia tego rodzaju wydatków została uprawdopodobniona załączonymi do akt sprawy dokumentami oraz opinią biegłego okulisty.

Jeżeli zaś chodzi o koszty terapii logopedycznej, to powódka uprawdopodobniła je tylko do 100 zł. Z opinii biegłego logopedy wynika jednoznacznie, że powódce wystarczą spotkania konsultacyjne raz w miesiącu, a w pozostałym czasie może wykonywać ćwiczenia w domu. Stawka za godzinną wizytę u logopedy mieści się w granicach 50-100 zł, mając więc na uwadze rachunki przedstawione przez powódkę na kwoty od 100 zł do 150 zł, Sąd uznał za wiarygodną kwotę 100 zł

Także koszty związane z leczeniem neuropsychologicznym – w kwocie 552 zł – zostały uznane za uprawdopodobnione. Konieczność i zasadność poddania się przez powódkę leczeniu neuropsychologicznemu, jak i jego wysokość, wynika przede wszystkim z opinii biegłych neurologa i neuropsychologa. Także z rachunków przedstawionych przez powódkę wynika zbliżona kwota. Powódka ponosi miesięcznie na terapię poznawczą kwotę 520 zł. Koszt konsultacji z neuropsychologiem to 380 zł na rok, co miesięcznie daje kwotę 32 zł. Należy zauważyć, że w czasie pierwotnego orzekania o rencie nie uwzględniono wydatków na tego rodzaju leczenie, albowiem oczywistym jest, że w czasie bezpośrednio po wypadku skupiono się na leczeniu fizycznych urazów u powódki, tak aby przywrócić jej maksymalną sprawność. Za zmianę stosunków o której mowa w art. 907 § 2 k.c. należy także uznać zmianę trybu życia powódki. W czasie orzekania o rencie po raz pierwszy powódka dopiero ukończyła studia i była na etapie szukania pracy. Obecnie pracuje zawodowo, jest matką, więc jest bardziej aktywna i w konsekwencji łatwiej się męczy. Dodatkowo potrzebuje większego wsparcia w zwalczaniu negatywnych następstw wypadku w zakresie jej stanu psychoorganicznego.

Uprawdopodobnione zostały także wydatki ponoszone przez powódkę na leki – B., K. i inne – w kwocie ok. 100 zł miesięcznie. Sąd miał na uwadze, że co do zasady biegły neurolog wskazał, że nie ma u powódki potrzeby stosowania tych leków. Jednakże biegły jednocześnie wskazał, że inne leki mogłyby mieć wpływ na poprawę jej funkcjonowania. W ocenie Sądu biegły nie wykluczył zatem zasadności przyjmowania przez powódkę tego rodzaju leków, a fakt przepisywania ich powódce przez lekarza prowadzącego leczenie uprawdopodobnia roszczenie w tym zakresie.

W konsekwencji, wobec uznania za uprawdopodobnienie roszczenia o zmianę renty z tytułu zwiększonych potrzeb do kwoty 1 282 zł, w pkt 1 postanowienia udzielono zabezpieczenia tego roszczenia w ten sposób, że podwyższono na czas trwania postępowania rentę zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 lipca 2005 r. sygn. akt XXVI C 1153/05 z kwoty 726 zł do kwoty 1 282 zł. W pozostałym zakresie wniosek o zabezpieczenie podlegał natomiast oddaleniu (pkt 3).

Powódka domagała się także zabezpieczenia roszczenia o rentę z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość w ten sposób, aby nakazać pozwanemu uiszczanie na jej rzecz przez czas trwania procesu kwotę 4 430,00 zł miesięcznie. Przesłanki warunkujące uwzględnienie wskazanego żądania precyzuje art. 444 § 2 k.c., w myśl którego jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Pod pojęciem "zmniejszenia widoków na przyszłość" rozumieć należy zmniejszenie lub pozbawienie szansy na uzyskanie w przyszłości określonych dochodów. Zmniejszenie widoków na przyszłość pokrywa się zatem z ograniczeniem zdolności do pracy zarobkowej. Powódka wywodziła zaś, że na skutek wypadku i będących jego następstwem komplikacji zdrowotnych, nie jest ona w stanie rozwijać swojej kariery zawodowej w takim stopniu w jakim czynią to inne osoby pracujące w tej samej branży. Zebrany materiał dowodowy pozwala zaś na uznanie za uprawdopodobnione, że powódka wykazuje większą męczliwość, gorszą koncentrację, ma problemy z pamięcią. Potwierdzają to także opinie biegłych. Problemy neurologiczne powódki oraz jej problemy z narządem wzroku powodują, że konieczne jest ograniczenie przez nią liczby godzin pracy. Uzasadniona jest więc teza, że powódka, odmiennie od innych osób o takim samym jako ona wykształceniu, nie jest w stanie uzyskać wyższych niż osiągnęte dochodów. Stan zdrowia powódki będący następstwem wypadku wyklucza możliwość jej dalszego rozwoju zawodowego i wpływa ograniczającą na jej możliwości zarobkowe. Powódka obecnie zarabia 1 570,92 zł (k. 776). Zostało zaś uprawdopodobnione, że większość osób o takim samym wykształceniu jak powódka oprócz pracy w poradniach prowadzi dodatkową działalność, uzyskując miesięcznie dochody rzędu 5 000 zł miesięcznie. Tym samym można uznać za uprawdopodobnione, że gdyby nie wypadek, to powódka osiągałaby takie dochody. W związku z tym należało uznać jej roszczenie o rentę z tytułu zmniejszenia się widoków powodzenia na przyszłość za uwiarygodnione do kwoty 3 430 zł (5000 zł – 1570 zł). W konsekwencji w pkt 2 zabezpieczono roszczenie powódki w ten sposób, że zobowiązano pozwanego do uiszczania na rzecz powódki miesięcznie kwoty 3 430 zł. Dalej idący wniosek o zabezpieczenie podlegał oddaleniu (pkt 3).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów należało orzec jak w sentencji postanowienia.

SSO Bożena Chłopecka